

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

АУДИТ

**Методичні вказівки та рекомендації до вивчення навчальної
дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування»**

**ОДЕСА
2022**

УДК 005.951:005.52(072)
Г585

Рецензенти:

Савастєєва Оксана Миколаївна – доктор економічних наук, доцент, завідувачка кафедри обліку і фінансів Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Ломачинська Ірина Анатоліївна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки та підприємництва Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рекомендовано до друку Вченою радою економіко-правового факультету (Протокол № 2 від 5 вересня 2022 р.)

Г585 Аудит: методичні вказівки та рекомендації до вивчення навчальної дисципліни [електронний ресурс] / М. М.Гоголь – Одеса. 2022. 34 с.

У методичних вказівках наведено основні положення до вивчення дисципліни «Аудит» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей 071 – Облік і оподаткування галузі знань 07 «Управління та адміністрування». Основна мета рекомендацій – надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці та вивченні дисципліни на аудиторних заняттях та у процесі самостійної роботи. Матеріал представлено у розрізі змістових модулів та тем.

ЗМІСТ

1. Вступ.....	4
2. Зміст навчального матеріалу.....	5
3. Тематика практичних занять.....	8
4. Навчально-методичні матеріали.....	15
5. Рекомендована література.....	25
Додаток А. Завдання для самостійної перевірки знань	28
Додаток В. Приклади оформлення списку літератури.....	31

1. ВСТУП

Навчальна дисципліна «Аудит» належить до обов'язкових дисциплін та є складовою фахової підготовки за спеціальностями 071 – Облік і оподаткування галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Дисципліна викладається у першому семестрі на третьому курсі навчання здобувачів вищої освіти за програмою підготовки бакалаврів. Для опанування навчальної дисципліни програмою передбачено 4 кредити ECTS (120 академічних годин). Аудиторне навантаження на денній формі навчання складає - 48 годин, самостійна робота – 72 години. Зміст навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів.

Мета дисципліни - оволодіння студентами базовими теоретичними знаннями та набуття ними практичних навичок з організації та методики аудиту (незалежної перевірки фінансової звітності) і виконання інших видів аудиторських послуг (супутніх аудиту робіт) для забезпечення системи управління підприємством та зовнішніх користувачів необхідною інформацією для прийняття рішень; вивчення практичного досвіду аудиторської діяльності, опанування змісту Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, етичних принципів професійних бухгалтерів та аудиторів.

Завдання дисципліни:

- засвоєння теоретичних основ функціонування аудиту як притаманного для ринкової економіки інституту незалежного фінансового контролю, а також інших видів перевірок фінансово-господарської діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності;
- вивчення законодавчих та нормативних актів, що регулюють аудиторську діяльність, Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, Кодексу етики професійних бухгалтерів та аудиторів;
- засвоєння методики, процедур та техніки проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг, набуття навичок по застосуванню методів і прийомів аудиту, виконанню аудиторських процедур;
- набуття практичних навичок з організації та планування аудиту, виконання комплексу аудиторських процедур, оформлення поточних та підсумкових документів аудитора;
- набуття необхідних знань та практичних навичок щодо використання результатів аудиторської перевірки у процесі прийняття управлінських рішень, організації взаємодії аудиторів та менеджерів різних рівнів управління.

Предмет дисципліни - теоретичні засади та основні аспекти організації аудиту, аудиторських послуг та інших видів контролю фінансово-господарської діяльності, практичне їх застосування.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Змістовний модуль 1. Науково-теоретичні та організаційні основи аудиту

Тема 1. Виникнення аудиту, його місце в системі контролю.

Історія виникнення та розвитку аудиту. Передумови виникнення та розвитку аудиту в Україні. Сутність, предмет, об'єкт, мета, завдання аудиту. Класифікація та особливості основних видів аудиту.

Історичні етапи розвитку аудиту. Етапи розвитку аудиту в Україні. Місце аудиту в системі господарського контролю. Визначення та мета аудиту. Користувачі аудиту і їх інформаційні потреби. Основні задачі аудиту. Предмет та об'єкт аудиту. Класифікація аудиту. Відмінності аудиту від інших форм контролю. Поняття аудиторських послуг. Види аудиторських послуг, їх суб'єкти і об'єкти. Умови надання та організація аудиторських послуг.

Тема 2. Аудиторська перевірка: планування, докази, робочі документи.

Планування аудиторської перевірки. Аудиторські докази. Прийоми та процедури отримання аудиторських доказів. Робочі документи аудитора.

Основні етапи аудиторської перевірки. Планування аудиту фінансових звітності. Загальні вимоги до планування. Особливості планування перших завдань з аудиту. Попереднє планування аудиторської перевірки. Прийняття рішення про продовження аудиту та згоду на аудит нового клієнта. Укладання договору про проведення аудиторської перевірки. З'ясування питання щодо необхідності залучення експертів. Дії на початку виконання завдання та розробка загальної стратегії аудиту. Складання плану, програми аудиторської перевірки та плану-графіку виконання робіт. Планування характеру, часу та обсягу керування, нагляду та перевірки роботи членів групи з виконання завдання. Поняття та види аудиторських доказів. Джерела отримання аудиторських доказів. Поняття аудиторських процедур і їх класифікація. Процедури отримання аудиторських доказів. Вимоги до кількості та якості доказів. Залежність між аудиторськими доказами, ризиком і суттєвістю. Особливості застосування аналітичних процедур на різних етапах аудиту. Поняття і необхідність вживання вибірки в аудиті. Значення документування аудиту. Характер аудиторської документації. Поняття і призначення робочих документів аудитора. Вимоги до їх форми, змісту та обсягу. Реквізити робочих документів. Класифікація робочих документів аудиту. Конфіденційність, права на робочі документи аудитора та порядок їх зберігання.

Тема 3. Аудит установчих документів та облікової політики підприємства.

Економічне значення установчих документів для функціонування підприємства. Значення документування аудиту установчих документів. Мета, цілі, завдання і етапи аудиту установчих документів підприємства. Поняття облікової політики підприємства. Функції та елементи облікової політики

підприємства. Мета, цілі, завдання і етапи аудиту облікової політики підприємства. Поняття аудиторська перевірка облікової політики підприємства. Процедури проведення аудиту установчих документів та облікової політики підприємства. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту установчих документів та облікової політики підприємства. Типові порушення при формуванні та веденні установчих документів та облікової політики підприємства.

Змістовний модуль 2. Аудиторський процес та узагальнення його результатів

Тема 4. Аудит необоротних і оборотних активів підприємства.

Методика аудиту запасів підприємства. Методика аудиту грошових коштів підприємства. Методика аудиту дебіторської заборгованості підприємства. Законодавчо-нормативні і бухгалтерські джерела інформації аудиту запасів. Мета і завдання аудиту запасів. Методика аудиту запасів. Процедури проведення аудиту запасів. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту запасів. Типові порушення по операціях з запасами. Мета, завдання і джерела інформації аудиту касових операцій. Послідовність аудиту касових операцій. Процедури проведення аудиту касових операцій. Причини суцільного дослідження аудитором касових операцій. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту касових операцій. Типові порушення ведення касових операцій. Мета і завдання аудиту коштів на рахунках у банках. Контроль дотримання підприємством відповідних законодавчо-нормативних документів. Джерела інформації аудиту коштів на рахунках у банках. Послідовність аудиту руху коштів на рахунках у банках. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту коштів на рахунках у банках. Типові порушення по операціях на рахунках у банках. Завдання аудиту дебіторської заборгованості. Послідовність аудиту дебіторської заборгованості. Перевірка вірогідності виникнення дебіторської заборгованості. Методи перевірки дебіторської заборгованості. Здійснення аудиторських процедур під час перевірки дебіторської заборгованості. Типові порушення, що зустрічаються при перевірці дебіторської заборгованості.

Мета і завдання аудиту необоротних активів. Джерела інформації аудиту необоротних активів. Основні етапи аудиту необоротних активів. Методи та процедури проведення аудиту необоротних активів. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту необоротних активів. Типові порушення по операціях з необоротними активами.

Тема 5. Аудит власного капіталу та зобов'язань підприємства.

Мета, предмет та об'єкти, методика аудиту власного капіталу підприємства. Мета, предмет, об'єкти та методика аудиту зобов'язань підприємства. Мета аудиту капіталу підприємства. Законодавчо-нормативні і бухгалтерські джерела інформації аудиту капіталу. Послідовність аудиту капіталу. Аудит відображення інформації про капітал у фінансовій звітності

підприємства. Методи та процедури проведення аудиту капіталу. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту капіталу. Типові порушення по операціях з капіталом. Основні завдання аудиту зобов'язань і його джерела. Послідовність здійснення аудиторської перевірки зобов'язань підприємства. Аудит кредиторської заборгованості по кредитах банків і претензіях. Аудит кредиторської заборгованості по розрахунках з постачальниками і підрядчиками. Аудит розрахунків по податках і платежах. Аудит розрахунків за страхуванням. Аудит розрахунків за виплатами працівникам. Аудит розрахунків з учасниками та за іншими операціями. Процедури проведення аудиту зобов'язань. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту зобов'язань. Типові порушення при здійсненні операцій із зобов'язаннями.

Тема 6. Аудит витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.

Мета, предмет та об'єкти, методика аудиту витрат підприємства. Мета, предмет, об'єкти, методика аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства. Мета аудиту доходів. Джерела інформації аудиту доходів. Послідовність аудиту доходів. Методи та процедури проведення аудиту доходів. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту доходів. Типові порушення по операціях з доходами. Завдання аудиту витрат діяльності. Законодавчо-нормативні і бухгалтерські джерела інформації аудиту витрат діяльності. Послідовність аудиту витрат. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту витрат. Типові порушення при операціях по обліку витрат. Мета і завдання аудиту фінансових результатів діяльності. Джерела інформації аудиту фінансових результатів. Методика аудиту фінансових результатів. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту фінансових результатів. Типові порушення при операціях по обліку фінансових результатів.

3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовний модуль 1. Науково-теоретичні та організаційні основи аудиту

Практичне заняття 1.

Тема 1. Виникнення аудиту, його місце в системі контролю

Питання для обговорення:

Історія виникнення та розвитку аудиту. Передумови виникнення та розвитку аудиту в Україні. Сутність, предмет, об'єкт, мета, завдання аудиту. Класифікація та особливості основних видів аудиту.

Історичні етапи розвитку аудиту. Етапи розвитку аудиту в Україні. Місце аудиту в системі господарського контролю. Визначення та мета аудиту. Користувачі аудиту і їх інформаційні потреби. Основні задачі аудиту. Предмет та об'єкт аудиту. Класифікація аудиту. Відмінності аудиту від інших форм контролю. Поняття аудиторських послуг. Види аудиторських послуг, їх суб'єкти і об'єкти. Умови надання та організація аудиторських послуг.

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Поточне тестування за темами.

Практичне заняття 2.

Тема 2. Аудиторська перевірка: планування, докази, робочі документи

Питання для обговорення:

Планування аудиторської перевірки. Аудиторські докази. Прийоми та процедури отримання аудиторських доказів. Робочі документи аудитора. Основні етапи аудиторської перевірки. Планування аудиту фінансових звітності. Загальні вимоги до планування. Особливості планування перших завдань з аудиту. Попереднє планування аудиторської перевірки. Прийняття рішення про продовження аудиту та згоду на аудит нового клієнта. Укладання договору про проведення аудиторської перевірки. З'ясування питання щодо необхідності залучення експертів. Дії на початку виконання завдання та розробка загальної стратегії аудиту. Складання плану, програми аудиторської перевірки та плану-графіку виконання робіт.

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Поточне тестування за темами.

Практичне заняття 3.

Тема 2. Аудиторська перевірка: планування, докази, робочі документи

Питання для обговорення:

Планування характеру, часу та обсягу керування, нагляду та перевірки роботи членів групи з виконання завдання. Поняття та види аудиторських доказів. Джерела отримання аудиторських доказів. Поняття аудиторських

процедур і їх класифікація. Процедури отримання аудиторських доказів. Вимоги до кількості та якості доказів. Залежність між аудиторськими доказами, ризиком і суттєвістю. Особливості застосування аналітичних процедур на різних етапах аудиту. Поняття і необхідність вживання вибірки в аудиті. Значення документування аудиту. Характер аудиторської документації. Поняття і призначення робочих документів аудитора. Вимоги до їх форми, змісту та обсягу. Реквізити робочих документів. Класифікація робочих документів аудиту. Конфіденційність, права на робочі документи аудитора та порядок їх зберігання.

Захист рефератів: доповідь та презентація.

Практичне заняття 4.

Тема 3. Аудит установчих документів та облікової політики підприємства

Питання для обговорення:

Економічне значення установчих документів для функціонування підприємства. Значення документування аудиту установчих документів. . Мета, цілі, завдання і етапи аудиту установчих документів підприємства. Поняття облікової політики підприємства. Функції та елементи облікової політики підприємства. Мета, цілі, завдання і етапи аудиту облікової політики підприємства. Поняття аудиторська перевірка облікової політики підприємства. Процедури проведення аудиту установчих документів та облікової політики підприємства. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту установчих документів та облікової політики підприємства. Типові порушення при формуванні та веденні установчих документів та облікової політики підприємства.

Поточне тестування за темами.

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Практичне заняття 5.

Тема 3. Аудит установчих документів та облікової політики підприємства

Питання для обговорення:

Поняття аудиторська перевірка облікової політики підприємства. Процедури проведення аудиту установчих документів та облікової політики підприємства. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту установчих документів та облікової політики підприємства. Типові порушення при формуванні та веденні установчих документів та облікової політики підприємства.

Поточне тестування за темами.

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Практичне заняття 6.

Контрольна робота за змістовним модулем 1. Аудиторський процес та узагальнення його результатів

Основні питання, які виносяться на контрольну роботу (тестування):

1. Історія виникнення та розвитку аудиту. Теорії науковців щодо виникнення аудиту як професійної діяльності. Історичні етапи становлення професійного аудиту.
2. Передумови виникнення та розвитку аудиту в Україні. Закон України «Про аудиторську діяльність»: основні характеристики. Національні нормативи аудиту в Україні та Кодекс професійної етики аудиторів України.
3. Основні рівні становлення аудиторської діяльності в Україні.
4. Переваги впровадження аудиту в сферу підприємницької діяльності порівняно з іншими формами контролю. Значення терміну «аудит» у сучасному світі.
5. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»: основні характеристики.
6. Сутність та предмет аудиту. Об'єкт аудиту. Мета та завдання аудиту.
7. Відмінності професійного аудитора від акціонера, інвестора, державного ревизора та його переваги.
8. Найчастіше використовувані ознаки класифікації видів аудиту.
9. Види аудиту: за національним законодавством; залежно від історичних стадій розвитку.
10. Підходи (концепції) до створення нормативно-правової бази регулювання аудиторської діяльності. Міжнародна федерація бухгалтерів.
11. Регулювання та управління аудиторською діяльністю у світі. Регулювання та управління аудиторською діяльністю в Україні.
12. Аудиторська палата України. Державна установа «Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю». Спілка аудиторів України. Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів України.
13. Організація аудиторської діяльності в Україні: реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності
14. Аудиторські послуги. Класифікація аудиторських послуг.
15. Професійна етика бухгалтерів та аудиторів. Фундаментальні принципи Кодексу етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів.
16. Інформаційне забезпечення аудиту. Класифікація інформації, яку використовує аудит, за джерелами.
17. Призначення міжнародних стандартів аудиту. Внутрішньо-фірмові стандарти аудиту.
18. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.
19. Планування в аудиті: основні характеристики. Три стадії аудиторського процесу: основні характеристики.
20. Мета, завдання аудиту установчих документів підприємства

21. Етапи аудиту установчих документів підприємства
22. Мета, завдання аудиту облікової політики підприємства
23. Етапи аудиту облікової політики підприємства
24. Поняття та основні елементи аудиту облікової політики підприємства.
25. Робочі документи з аудиту облікової політики підприємства.

Змістовний модуль 2. Аудиторський процес та узагальнення його результатів

Практичне заняття 7.

Тема 4. Аудит необоротних і оборотних активів підприємства

Питання для обговорення:

Методика аудиту запасів підприємства. Методика аудиту грошових коштів підприємства. Методика аудиту дебіторської заборгованості підприємства. Законодавчо-нормативні і бухгалтерські джерела інформації аудиту запасів. Мета і завдання аудиту запасів. Методика аудиту запасів. Процедури проведення аудиту запасів. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту запасів. Типові порушення по операціях з запасами. Мета, завдання і джерела інформації аудиту касових операцій. Послідовність аудиту касових операцій. Процедури проведення аудиту касових операцій. Причини суцільного дослідження аудитором касових операцій. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту касових операцій. Типові порушення ведення касових операцій.

Поточне тестування за темами.

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Практичне заняття 8.

Тема 4. Аудит необоротних і оборотних активів підприємства

Питання для обговорення:

Мета і завдання аудиту коштів на рахунках у банках. Контроль дотримання підприємством відповідних законодавчо-нормативних документів. Джерела інформації аудиту коштів на рахунках у банках. Послідовність аудиту руху коштів на рахунках у банках. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту коштів на рахунках у банках. Типові порушення по операціях на рахунках у банках. Завдання аудиту дебіторської заборгованості. Послідовність аудиту дебіторської заборгованості. Перевірка вірогідності виникнення дебіторської заборгованості. Методи перевірки дебіторської заборгованості. Здійснення аудиторських процедур під час перевірки дебіторської заборгованості. Типові порушення, що зустрічають при перевірці дебіторської заборгованості. Мета і завдання аудиту необоротних активів. Джерела інформації аудиту необоротних активів. Основні етапи аудиту необоротних активів. Методи та процедури проведення аудиту необоротних активів. Робочі

документи аудитора, які складаються під час аудиту необоротних активів. Типові порушення по операціях з необоротними активами.

Поточне тестування за темами.

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Практичне заняття 9.

Тема 5. Аудит власного капіталу та зобов'язань підприємства.

Питання для обговорення:

Мета, предмет та об'єкти, методика аудиту власного капіталу підприємства. Мета, предмет, об'єкти та методика аудиту зобов'язань підприємства. Мета аудиту капіталу підприємства. Законодавчо-нормативні і бухгалтерські джерела інформації аудиту капіталу. Послідовність аудиту капіталу. Аудит відображення інформації про капітал у фінансовій звітності підприємства. Методи та процедури проведення аудиту капіталу. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту капіталу. Типові порушення по операціях з капіталом. Основні завдання аудиту зобов'язань і його джерела. Послідовність здійснення аудиторської перевірки зобов'язань підприємства. Аудит кредиторської заборгованості по кредитах банків і претензіях. Аудит кредиторської заборгованості по розрахунках з постачальниками і підрядчиками. Аудит розрахунків по податках і платежах. Аудит розрахунків за страхуванням. Аудит розрахунків за виплатами працівникам. Аудит розрахунків з учасниками та за іншими операціями. Процедури проведення аудиту зобов'язань. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту зобов'язань. Типові порушення при здійсненні операцій із зобов'язаннями.

Поточне тестування за темами.

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Практичне заняття 10.

Тема 6. Аудит витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.

Питання для обговорення:

Мета, предмет та об'єкти, методика аудиту витрат підприємства. Мета, предмет, об'єкти, методика аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства. Мета аудиту доходів. Джерела інформації аудиту доходів. Послідовність аудиту доходів. Методи та процедури проведення аудиту доходів. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту доходів. Типові порушення по операціях з доходами. Завдання аудиту витрат діяльності. Законодавчо-нормативні і бухгалтерські джерела інформації аудиту витрат діяльності. Послідовність аудиту витрат.

Поточне тестування за темами.

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Практичне заняття 11.

Тема 6. Аудит витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.

Питання для обговорення:

Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту витрат. Типові порушення при операціях по обліку витрат. Мета і завдання аудиту фінансових результатів діяльності. Джерела інформації аудиту фінансових результатів. Методика аудиту фінансових результатів. Робочі документи аудитора, які складаються під час аудиту фінансових результатів. Типові порушення при операціях по обліку фінансових результатів.

Захист рефератів: доповідь та презентація.

Розв'язання практичних задач, виконання ситуаційних вправ, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Практичне заняття 12.

Контрольна робота за змістовним модулем 1. Аудиторський процес та узагальнення його результатів

Основні питання, які виносяться на контрольну роботу (тестування):

1. Мета, завдання аудиту необоротних активів підприємства
2. Інформаційне забезпечення та алгоритм проведення аудиту необоротних активів підприємства
3. Особливості аудиту та робочі документи аудитора із аудиту основних засобів підприємства
4. Типові та можливі порушення обліку основних засобів на підприємстві
5. Мета, завдання та етапи проведення аудиту запасів підприємства
6. Типові та можливі порушення при здійсненні операцій із запасами підприємства
7. Робочі документи з аудиту запасів підприємства
8. Мета, завдання аудиту грошових коштів підприємства
9. Етапи аудиту грошових коштів підприємства.
10. Робочі документи з аудиту касових операцій підприємства
11. Особливості аудиту безготівкових операцій підприємства
12. Робочі документи з аудиту безготівкових операцій підприємства
13. Мета, завдання аудиту дебіторської заборгованості підприємства
14. Джерела інформації для аудиту дебіторської заборгованості підприємства
15. Етапи аудиту дебіторської заборгованості підприємства
16. Робочі документи з аудиту дебіторської заборгованості підприємства
17. Сутність, мета, завдання аудиту власного капіталу підприємства
18. Робочі документи з аудиту зобов'язань підприємства
19. Особливості аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства
20. Мета, предмет та об'єкти аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства

21. Джерела інформації для аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства
22. Робочі документи з аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства
23. Алгоритм аудиту фінансових результатів та типові та можливі порушення обліку фінансових результатів діяльності підприємства
24. Загальні підходи та основні етапи проведення аудиту витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства
25. Типові та можливі порушення обліку витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрація (у вигляді роздаткового ілюстративного матеріалу);
- практичні методи: розв'язання практичних задач (в т.ч. розрахункових), виконання ситуаційних вправ та обговорення проблемних ситуацій.

Аудиторне навантаження на денній формі навчання складає: лекції – 24 години, практичні заняття – 24 години, самостійна робота – 72 години.

До **самостійної роботи** здобувачів відноситься: підготовка до лекцій та практичних занять, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації, рішення практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій, підготовка до поточного тестування; підготовка до контрольних робіт за змістовними модулями (тестування).

Теми рефератів для самостійної роботи студентів:

1. Історія виникнення та розвитку аудиту: дослідження Ф.Л. Дефліза
2. Історія виникнення та розвитку аудиту: дослідження Роберта Брауна та Майкла Шатфелда
3. Історія виникнення та розвитку аудиту: дослідження Й. Ріддерстрале та К. Нордстрема
4. Місце аудиту в системі фінансово-господарського контролю
5. Місія та сутність аудиту в сучасному суспільстві
6. Критерії суспільної довіри до інформації щодо суб'єкта господарювання
7. Постулати аудиту та їх характеристика: дослідження Р.К. Маутц та Г.А. Шараф.
8. Постулати аудиту та їх характеристика: дослідження Т. Лі та Д. Робертсон
9. Фундаментальні принципи аудиту
10. Національні нормативи з аудиту (ННА) в Україні: короткий огляд
11. Стандарти аудиту та етики (видання МФБ 2001 р.): короткий огляд
12. Форми організації аудиторської діяльності в Україні
13. Підсумки розвитку аудиту в Україні за 2018 - 2019 роки
14. Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні.
15. Розвиток аудиту в світі: «велика четвірка» найкрупніших аудиторських фірм.

Методи контролю знань студентів:

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування за питаннями відповідної теми, оцінювання виконання рефератів (оцінювання доповіді та презентації);
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання практичних задач, оцінювання

розв'язання ситуаційних вправ та проблемних ситуацій;

- тестовий контроль: оцінювання поточного тестування за темами.

Періодичний контроль:

- тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовними модулями (тестування).

Підсумковий контроль: залік.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Історія виникнення та розвитку аудиту. Теорії науковців щодо виникнення аудиту як професійної діяльності. Історичні етапи становлення професійного аудиту.
2. Передумови виникнення та розвитку аудиту в Україні. Закон України «Про аудиторську діяльність»: основні характеристики. Національні нормативи аудиту в Україні та Кодекс професійної етики аудиторів України.
3. Основні рівні становлення аудиторської діяльності в Україні.
4. Переваги впровадження аудиту в сферу підприємницької діяльності порівняно з іншими формами контролю. Значення терміну «аудит» у сучасному світі.
5. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»: основні характеристики.
6. Сутність та предмет аудиту. Об'єкт аудиту. Мета та завдання аудиту.
7. Відмінності професійного аудитора від акціонера, інвестора, державного ревізора та його переваги.
8. Найчастіше використовувані ознаки класифікації видів аудиту.
9. Види аудиту: за національним законодавством; залежно від історичних стадій розвитку.
10. Підходи (концепції) до створення нормативно-правової бази регулювання аудиторської діяльності. Міжнародна федерація бухгалтерів.
11. Регулювання та управління аудиторською діяльністю у світі. Регулювання та управління аудиторською діяльністю в Україні.
12. Аудиторська палата України. Державна установа «Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю». Спілка аудиторів України. Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів України.
13. Організація аудиторської діяльності в Україні: реєстр аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності
14. Аудиторські послуги. Класифікація аудиторських послуг.
15. Професійна етика бухгалтерів та аудиторів. Фундаментальні принципи Кодексу етики професійних бухгалтерів Міжнародної федерації бухгалтерів.
16. Інформаційне забезпечення аудиту. Класифікація інформації, яку використовує аудит, за джерелами.
17. Призначення міжнародних стандартів аудиту. Внутрішньо-фірмові стандарти аудиту.
18. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.

19. Планування в аудиті: основні характеристики. Три стадії аудиторського процесу: основні характеристики.
20. Мета, завдання аудиту установчих документів підприємства
21. Етапи аудиту установчих документів підприємства
22. Мета, завдання аудиту облікової політики підприємства
23. Етапи аудиту облікової політики підприємства
24. Поняття та основні елементи аудиту облікової політики підприємства.
25. Робочі документи з аудиту облікової політики підприємства.
26. Мета, завдання аудиту необоротних активів підприємства
27. Інформаційне забезпечення та алгоритм проведення аудиту необоротних активів підприємства
28. Особливості аудиту та робочі документи аудитора із аудиту основних засобів підприємства
29. Типові та можливі порушення обліку основних засобів на підприємстві
30. Мета, завдання та етапи проведення аудиту запасів підприємства
31. Типові та можливі порушення при здійсненні операцій із запасами підприємства
32. Робочі документи з аудиту запасів підприємства
33. Мета, завдання аудиту грошових коштів підприємства
34. Етапи аудиту грошових коштів підприємства.
35. Робочі документи з аудиту касових операцій підприємства
36. Особливості аудиту безготівкових операцій підприємства
37. Робочі документи з аудиту безготівкових операцій підприємства
38. Мета, завдання аудиту дебіторської заборгованості підприємства
39. Джерела інформації для аудиту дебіторської заборгованості підприємства
40. Етапи аудиту дебіторської заборгованості підприємства
41. Робочі документи з аудиту дебіторської заборгованості підприємства
42. Сутність, мета, завдання аудиту власного капіталу підприємства
43. Робочі документи з аудиту зобов'язань підприємства
44. Особливості аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства
45. Мета, предмет та об'єкти аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства
46. Джерела інформації для аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства
47. Робочі документи з аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства
48. Алгоритм аудиту фінансових результатів та типові та можливі порушення обліку фінансових результатів діяльності підприємства
49. Загальні підходи та основні етапи проведення аудиту витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства
50. Типові та можливі порушення обліку витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.

ПРИКЛАД ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Завдання 1. Оберіть один вірний варіант відповіді:

1. Аудиторські висновки згідно з МСА можуть бути:

- а) тільки безумовно-позитивними;
- б) тільки модифікованими;
- в) безумовно-позитивними та модифікованими;
- г) оформляються у вигляді актів.

2. Умовно-позитивний аудиторський висновок складається тоді:

- а) коли вплив певних обставин на фінансові звіти та незгоди з керівництвом є всеохоплюючим;
- б) коли вплив певних обставин на фінансові звіти та незгоди з керівництвом є не дуже суттєві і всеохоплюючі;
- в) коли обмеження обсягів перевірки досить великі і суттєві;
- г) коли є пояснювальний параграф.

3. Метою аудиту фінансової звітності клієнта є:

- а) складання фінансової звітності підприємства;
- б) проведення інвентаризації активів, перевірки пасивів та активів підприємства;
- в) надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства;
- г) нема правильної відповіді.

4. Підсумкова документація аудитора складається:

- а) тільки з аудиторського висновку;
- б) тільки з іншої документації, яка передається замовнику;
- в) з аудиторського висновку та іншої документації, що передається замовнику;
- г) балансу.

5. Що розуміють під датою завершення аудиту:

- а) дату, коли висновок аудитора передають замовнику;
- б) дату, коли аудитор узгодив з клієнтом зміст і форми фінансової звітності;
- в) дату фактичного закінчення виконання процедур;
- г) дату опублікування річної звітності клієнта.

6. До аудиторського висновку не включається:

- а) адресат;
- б) опис перевірених документів;
- в) рівень аудиторської гарантії;
- г) нема правильної відповіді.

7. Офіційний документ, засвідчений підписом і печаткою аудитора (аудиторської фірми), що складається в установленому порядку, це:

- а) аудиторський звіт;
- б) робочі документи аудитора;
- в) аудиторський висновок;
- г) лист аудитора.

8. Якщо аудитор доходить висновку, що фінансова звітність складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосованої концептуальної основи фінансової звітності він висловлює:

- а) не модифіковану думку;
- б) модифіковану думку;
- в) думку, що були відсутні обмеження в проведенні аудиторської перевірки;
- г) думку, що суперечить даним перевірки бухгалтерських документів.

9. Наявність не фундаментальної невпевненості або незгоди є підставою для формування:

- а) негативної аудиторської думки;
- б) відмови від висловлення аудиторської думки;
- в) умовно-позитивної аудиторської думки.

10. Наявність фундаментальної невпевненості є підставою для:

- а) проведення інвентаризації;
- б) відмови від висловлення аудиторської думки;
- в) розширення сфери аудиторської перевірки;
- г) вивчення подій, що відбулись після дати балансу.

11. Якщо аудитор вважає за потрібне привернути увагу користувачів фінансової звітності до питань, що є фундаментальними для розуміння фінансової звітності він може навести в аудиторському звіті:

- а) окремий розділ «Пояснення фундаментальних питань»;
- б) власну думку з приводу впливу цих питань на фінансові результати діяльності підприємства;
- в) окремий додаток з власними поясненнями;
- г) пояснювальний параграф.

12. Посилання на стислий виклад суттєвих облікових політик та іншу пояснювальну інформацію аудитор наводить в аудиторському звіті в розділі:

- а) вступний параграф;
- б) відповідальність аудитора;
- в) відповідальність управлінського персоналу за фінансову звітність;
- г) аудиторська думка.

13. Ставлення, що поєднує допитливість, уважність до обставин, які можуть вказувати на можливе викривлення внаслідок помилки або

шахрайства, та критичну оцінку аудиторських доказів це:

- а) професійне судження;
- б) професійний скептицизм;
- в) етичний принцип поведінки;
- г) принципи професійної поведінки аудитора.

14. Відповідальність за достовірне подання та розкриття інформації, яка міститься у фінансових звітах, несе:

- а) бухгалтер;
- б) аудитор;
- в) керівництво підприємства;
- г) відділ внутрішнього аудиту.

15. Комплекс тверджень керівництва суб'єкта господарювання, які містять показники фінансової інформації це:

- а) завдання аудиту;
- б) предмет аудиторської перевірки;
- в) мета аудиту;
- г) правильна відповідь відсутня.

Завдання 2. Варіанти практичної частини

Задача 1.

Зміст завдання:

Використовуючи наведену таблицю, проаналізуйте подані види аудиторських висновків і умови їх видачі. Віднесіть необхідні умови до відповідного виду аудиторського висновку:

1. При неможливості на підставі наведених аргументів сформулювати висновок про стан справ у клієнта
2. За умови наявності не фундаментальної невпевненості та незгоди
3. При наявності фундаментальної невпевненості
4. Якщо дотримані такі умови: аудитор отримав вичерпну інформацію і пояснення, необхідні для проведення аудиту; надана інформація є достатньою для відображення реального стану суб'єкта перевірки; є адекватні дані з усіх питань, суттєвих з погляду достовірності та повноти змісту інформації; фінансову документацію складено згідно з прийнятою суб'єктом перевірки системою бухгалтерського обліку, яка відповідає існуючим законодавчим і нормативним вимогам; звітність ґрунтується на достовірних облікових даних, які не містять протиріч; форма звітності відповідає затвердженій у встановленому порядку.

Види аудиторських висновків	Умови видачі аудиторських висновків
Безумовно-позитивний	
Умовно-позитивний	
Відмова від висловлення думки	
Негативний	

Види аудиторських висновків	Умови видачі аудиторських висновків
Безумовно-позитивний	4). Якщо дотримані такі умови: аудитор отримав вичерпну інформацію і пояснення, необхідні для проведення аудиту; - надана інформація є достатньою для відображення реального стану суб'єкта перевірки; є адекватні дані з усіх питань, суттєвих з погляду достовірності та повноти змісту інформації; фінансову документацію складено згідно з прийнятою суб'єктом перевірки системою бухгалтерського обліку, яка відповідає існуючим законодавчим і нормативним вимогам; звітність ґрунтується на достовірних облікових даних, які не містять протиріч; форма звітності відповідає затвердженій у встановленому порядку
Умовно-позитивний	2). За умови наявності не фундаментальної невпевненості та незгоди
Відмова від висловлення думки	3). При наявності фундаментальної невпевненості
Негативний	1). При неможливості на підставі наведених аргументів сформулювати висновок про стан справ у клієнта

Завдання 2.

Зміст завдання:

Умови виникнення модифікації думки аудитора визначено МСА 705 «Модифікації думки у звіті незалежного аудитора».

Зазначте відповідність аудиторських звітів обставинам, які можуть модифікувати думку аудитора:

Обставини	Модифікація думки за МСА 705		
	Думка із застереженням	Негативна	Відмова від висловлення думки
Отримані прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі, доходить висновку, що взяті окремо або в сукупності викривлення є суттєвими, але не всеохоплюючими щодо фінансової звітності			
Немає можливості отримати прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі для обґрунтування думки, проте доходить висновку, що можливий вплив на фінансову звітність невиявлених викривлень, якщо такі є, може бути суттєвим, проте не всеохоплюючим			
Отримані прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі визначають, що окремо взяті чи в сукупності викривлення є			

одночасно суттєвими і всеохоплюючими щодо фінансової звітності			
Немає можливості отримати прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі для обґрунтування думки і доходить висновку, що можливий вплив на фінансову звітність невиявлених викривлень, якщо такі є, може бути одночасно суттєвим та всеохоплюючим			

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточний та періодичний контроль						Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	
0 - 10	0 - 10	0 - 20	0 - 10	0 - 10	0 - 20	0 - 100
Контрольна робота * за змістовним модулем 1: 0 - 10			Контрольна робота * за змістовним модулем 2: 0 - 10			

T1, T2 ... T6 – теми лекцій

* Примітка: Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові завдання для контрольних робіт складаються з 25 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу відповідного змістовного модуля. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 0,4 бали.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами поточного, періодичного та підсумкового контролю

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Змістовний модуль 1. Науково-теоретичні та організаційні основи аудиту		
Тема 1. Виникнення аудиту, його місце в системі контролю.	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування)	0 - 10
Тема 2. Аудиторська перевірка: планування, докази, робочі документи.	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування)	0 - 10
Тема 3. Аудит установчих документів та облікової політики підприємства	0 – 2 (опитування) 0 – 8 (реферат, презентація) 0 – 3 (поточне тестування) 0 – 7 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0 - 20
Контрольна робота за змістовним модулем 1 (тестування)	0 - 10	0 - 10
Змістовний модуль 2. Аудиторський процес та узагальнення його результатів		
Тема 4. Аудит необоротних і оборотних активів підприємства	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0 - 10

	ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування)	
Тема 5. Аудит власного капіталу та зобов'язань підприємства.	0 – 2 (опитування) 0 – 5 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування)	0 - 10
Тема 6. Аудит витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.	0 – 2 (опитування) 0 – 8 (реферат, презентація) 0 – 3 (поточне тестування) 0 – 7 (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0 - 20
Контрольна робота за змістовним модулем 2 (тестування)	0 - 10	0 - 10
Загалом сума балів	0 - 100	0 - 100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

За 100-бальною шкалою	Оцінка ECTS	За національною шкалою
		для іспиту
90 - 100	A	відмінно
85 - 89	B	добре
75 - 84	C	
70 - 74	D	
60 - 69	E	задовільно
35 - 59	FX	
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Обов'язкова присутність здобувачів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не

нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258 – VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
6. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 27.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
7. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
8. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text.
9. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2016 - 2017 років. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit>.
10. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності): видання 2018 року. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/kodex_et.pdf.

Основна

1. Аудит: підручник / за ред. Грушко В. І.; Брадул О. М., Шепелюк В. А., Ільїна С. Б., Юнацький М. О., Хорошенюк А. П., Брадул Т. В. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 324 с.
2. Баранова А. О., Наумова Т. А., Кашперська А. І. Аудит: навчальний посібник. Харків: ХДУХТ, 2017. 246 с.
3. Бурлан С. А., Руденко Н. О. Організація і методика аудиту: навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 184 с.
4. Виноградова М. О., Жидеєва Л. І. Аудит: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 654 с.
5. Жидеєва Л. І., Колісник О. П., Салямон-Міхеєва К. Д. Аудит: навчальний посібник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 312 с.
6. Облік і аудит: навчальний посібник / Т. М. Ковальчук, І. І. Никифорак; за ред. Т. М. Ковальчук. Вид. 2-ге, доп. та перероб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 520 с.
7. Облік. Оподаткування. Аудит: наук.-допом. бібліогр. показч. / упоряд. О. В. Олабоді; Нац. ун-т харч. технол., Наук.-техн. б-ка. Київ, 2021. 234 с.
8. Огійчук М. Ф., Утенкова К. О. Організація і методика аудиту: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2016. 304 с.

9. Рязанова Н. О. Аудит: навчально-методичний посібник. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 234 с.
10. Суха О. Р. Аудит: навч. посібник. Львів: “Новий Світ – 2000”, 2020. 284 с.

Додаткова

1. Аудит: підручник / О. А. Петрик, В. О. Зотов, Б. В. Кудрицький та ін. Київ: КНЕУ, 2015. 498 с.
2. Аудит (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту): підручник / В. В. Немченко, К. О. Редько, О. Ю. Редько [та ін.]; за наук. ред. В. В. Немченко, О. Ю. Редько. Київ: ЦУЛ, 2012. 540 с.
3. Аудиторська практика: метод. рек. до вивч. дисц. / МОН України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. обліку та аудиту; М.Т. Шендригоренко. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 82 с.
4. Будько О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Аудит» для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит». Кам'янське: ДДТУ, 2017. 125 с.
5. Бутинець Ф. Ф. Аудит: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Житомир: ПП «Рута», 2007. 672 с.
6. Гордієнко Н. І., Харламова О. В., Карпенко М. Ю. Аудит, методика і організація: навчальний посібник (для студентів економічних спеціальностей). Частина 1. Харків: ХНАМГ, 2007. 163 с. Частина 2. Харків: ХНАМГ, 2007. 294 с.
7. Дубініна М. В., Козаченко Л. А., Костирко А. Г. Аудит: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2018. 103 с.
8. Кулаковська Л. П., Піча Ю. В. Основи аудиту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Каравела, 2008. 312 с.
9. Кусик Н. Л., Белєва Е. С. Методичні підходи до аудиту якості готельних послуг. Матеріали 74-ї звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (м. Одеса, 27–29 листопада 2019 р.) / відп. ред. А. В. Смітюх; ред. кол.: Н. Л. Кусик, А. В. Левенець, Т. В. Степанова та ін. Одеса: Фенікс, 2019. С. 160 – 163.
10. Кусик Н. Л., Ільченко Д. А. Особливості контролю якості професійних аудиторських послуг в Україні. Матеріали 75-ї звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу і наукових працівників економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, 25–27 листоп. 2020, Одеса / відп. ред. А. В. Смітюх; ред. кол.: Н. Л. Кусик, А. Л. Святошнюк, Т. В. Степанова та ін. Одеса: Фенікс, 2020. С. 196 – 199.
11. Мардус Н. Ю. Конспект лекцій «Організація і методика аудиту» для спеціальностей 071 «Облік і оподаткування» другого (магістерського) рівня денної і заочно-дистанційної форми навчання, 2017. 72 с.
12. Пилюпенко І. І. Аудит: підручник. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2015. 643 с.
13. Утенкова К. Аудит. Харків: Фактор, 2011. 368 с.
14. Шендригоренко М. Т. Аудит: методичні рекомендації до вивчення

дисципліни Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2016. 65 с.

15.Шостаківська Н. М. Аудит: курс лекцій. Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. 214 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. <https://mof.gov.ua/uk/normativno-pravove-zabezpechennja-auditorskoj-dijalnosti> - Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Розділ «Нормативно-правове забезпечення аудиторської діяльності».
2. <https://mof.gov.ua/uk/auditorska-dijalnist> - Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Розділ «Аудиторська діяльність».
3. <http://www.apob.org.ua> – Офіційний сайт Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю.
4. <http://apu.com.ua> – Офіційний сайт Аудиторської палати України.
5. <https://www.nssmc.gov.ua> – Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондових ринків України.
6. <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk> - Офіційний сайт Державної аудиторської служби України.
7. <http://www.sau-apu.org.ua> – Офіційний сайт Спілки аудиторів України.
8. <http://www.ifac.org> – Офіційний сайт Міжнародної федерації бухгалтерів.
9. <http://www.auditorukr.com.ua/journal> - Офіційний сайт електронного журналу «Аудитор України».
10. <https://www.ufraa.org> - Офіційний сайт Федерації професійних бухгалтерів та аудиторів України.

Додаток А

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ

Зміст завдання:

На підставі наведених у таблиці даних розрахуйте єдиний показник рівня суттєвості, використовуючи МСА 320 «Суттєвість при плануванні та проведенні аудиту».

Базові показники

Найменування базового показника	Значення базового показника фінансової звітності економічного суб'єкта, що перевіряється, грн.	Відсоток, %	Значення, застосовуване для знаходження рівня суттєвості (ЗН), грн. (гр. 2 * гр. 3) / 100%
1	2	3	4
Балансовий прибуток підприємства	598	5	29,9
Валовий обсяг реалізації без ПДВ	10005,3	2	200
Валюта балансу	8236	2	164,72
Власний капітал	5192	10	519,2
Загальні витрати підприємства	9894,3	2	197,9

Відповідь:

Рівень суттєвості (РС) = (200 + 164,7 + 197,9) / 3 = 187,53 грн.

Рівень суттєвості означає граничне значення помилки, яка допустима у фінансовій звітності об'єкта аудиту, в межах якої на підставі цієї звітності можливо буде робити вірні висновки.

Завдання 2.**Зміст завдання:**

Аудиторська фірма «Престиж-аудит» для розрахунку рівня суттєвості, обрала такі показники:

- а) валюта балансу – 3%;
- б) чистий фінансовий результат – 5%;
- в) чистий дохід від реалізації – 4%.

На підставі наведених базових показників, чи можливо розрахувати єдиний рівень суттєвості?

Методика розрахунку рівня суттєвості має бути визначена на рівні внутрішнього документу аудиторської фірми. До таких документів можна віднести Внутрішній стандарт аудиту «Суттєвість при аудиті фінансової звітності», «Положення про розрахунок рівня суттєвості», «Порядок визначення рівня суттєвості», «Методичні рекомендації щодо оцінки суттєвості помилок при аудиті» і т.п.

В АФ «Престиж-аудит» методика визначення рівня суттєвості викладено у

внутрішньому стандарті «Суттєвість та взаємозв'язок з аудиторським ризиком». Відповідно до затвердженої методики визначення рівня суттєвості здійснюється за методом середнього відсотка.

Відповідь:

Методика визначення рівня суттєвості здійснюється за методом середнього відсотка. Для цього визначається значення кожного показника и потім знаходиться середнє значення усіх базових показників.

Базові показники замовника аудиту	Значення базового показника, млн. грн.	Відсоток, %	Розрахунок, млн. грн.
Валюта балансу	58 900	3	1767 млн. грн.
Чистий фінансовий результат	1 070	5	54 млн. грн.
Чистий дохід від реалізації	12 630	4	505 млн. грн.
Разом	X	X	(1767 + 54 + 505) / 3 = 775 млн. грн.

Завдання 3.

Зміст завдання:

Для проведення аудиту фінансової звітності ПАТ «Прогрес» сформована група з виконання завдання. До її складу увійшли – провідний аудитор, якого призначили керівником групи, та чотири асистенти аудитора. В цій ситуації, на вимоги МСА 220 «Контроль якості аудиту фінансової звітності», необхідно розробити комплекс рекомендацій для керівника групи з виконання завдання з аудиту, який буде спрямований на скорочення кількості помилок, які можуть припуститися асистенти аудитора.

Комплекс рекомендацій доцільно оформити у вигляді робочого документа аудитора в табличній формі.

Заповніть таблицю, проставляючи відповідні рекомендації для керівника групи з виконання завдання на випадок, коли до складу групи входять асистенти аудитора (проставте відповідні цифри для кожного етапу аудиту).

Зміст рекомендацій:

1. Оцінка асистентами аудитора критичних напрямів в діяльності підприємства, в яких ризик порушень є високим.
2. Участь асистентів аудитора у розробці загального плану та програм аудиту.
3. Перевірка робочих документів асистентів аудитора.
4. Перевірка результатів аудиту керівником аудиторської групи.
5. Контроль з боку керівника за дотриманням термінів та загального плану проведення перевірки.
6. Перевірка повноти збору аудиторських доказів та виконання загального плану аудиту.
7. Ознайомлення асистентів аудитора з особливостями бізнесу підприємства.
8. Попередження про напрямки перевірки, що потребують особливої уваги.

Етапи аудиту	Зміст рекомендацій
Переддоговірний етап	
Етап планування аудиту	
Етап виконання аудиту	
Завершальний етап	

Етапи аудиту	Зміст рекомендацій
Переддоговірний етап	7 – 1
Етап планування аудиту	2 – 8
Етап виконання аудиту	5 – 3
Завершальний етап	4 – 6

Додаток В

**Приклади оформлення списку літератури згідно ДСТУ 8302:2015
«Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні
положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД
01.140.40)**

Вид джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укragропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с. Electrodes of conductive metallic oxides / J.M. Honig et al. Amsterdam : Elsevier, 1980. 260 p
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 1998. 124 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Инфузории. Вып. 1. Суктории (Ciliophora, Suctorea) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.
За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Брігхем, Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Документ з організацією як автором	Україна в цифрах. 2007 : стат. зб. / Держ. ком. статистики України. Київ : Консультант, 2008. 350 с.
Частина видання	

Розділ книги	Саблук, П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. Скидан О. В., Судак Г. В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. <i>Кооперативні читання: 2013 рік</i> : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4–6 квіт. 2013 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2013. С. 87–91.
Статті в продовжуваних та періодичних видань	Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i>. 2013. Вип. 148. С. 31–34. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі. <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, No. 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x. Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. <i>Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis</i>. 2017. Vol. 65, No. 1. P. 259–271. Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровільних формувань в Україні. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2016. № 4. С. 84–88. Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. <i>Голос України</i>. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6–7. Itzkoff D. A touch for funny bones and earlobes. <i>New York Times</i>. 2010. March 31. P. 1-5.
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i>. 2013. № 10. URL: http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017). Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, No. 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (дата звернення: 12.10.2017).
Сторінки з веб-сайтів	Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).

Інші документи	
Законодавчі і нормативні документи	Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с. Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017). Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017). Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. Урядовий кур'єр. 2017. 9 листоп. Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. Все про бухгалтерський облік. 2015. № 51. С. 21–42.
Стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. Київ, 2010. 16 с. ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).
Патенти	Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК A01D 41/02, A01D 41/04, A01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна : МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Авторські свідоцтва	А. с. 1417832 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.
Дисертації, автореферати дисертацій	Дутко А. О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» ; Львівський держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2010. 20 с. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора фіз.-мат. наук : спец. 01.03.02 «Прикладна математика та інформатика». Київ, 2005. 22 с.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).

Навчальне видання

Гоголь Марина Миколаївна

Оригінал макет розроблено в авторській редакції

**Кафедра обліку і фінансів
Економіко-правовий факультет
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058**